मुक्तस्वाध्यायपीठम्

(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्य (प्रथमवर्षम्) - तृतीयपत्रम् (साहित्यम्)

प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - .... विषयः - ....

अध्येतुः नाम - .... पञ्जीकरणसंख्या - ....

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - ....

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - ....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - ....

मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - ....

मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - ....

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डाः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः ....

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - ....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् – ....

दिनाङ्कः – ....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येता ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु। शुभकामनाः।।

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनाङ्कः ....

आचार्य (प्रथमवर्षम्) - तृतीयपत्रम् (साहित्यम्)

विषयः – ध्वन्यालोकः (द्वितीयतृतीयौ उद्योतौ) – 100 अङ्काः।

निर्देशः – अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् खण्डत्रयं (3) वर्तते। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note – This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः–क

केचन विंशतिः प्रश्नाः समाधेयाः अङ्काः - 20 x 02 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. अविवक्षितवाच्यध्वनेः कति भेदाः? लिखत।
2. 'स्निग्धश्यामलकान्तिलिप्तवियतो.........कस्येदम् उदाहरणम्?
3. 'भवन्ति कमलानि कमलानि' इत्यत्र कस्मिन् कमलशब्दे व्यंग्यः?
4. अन्धशब्दस्य वाच्यार्थः कः?
5. कः चारूत्वहेतुः?
6. यत्र चेतनवस्तुवृत्तान्तयोजना वर्त्तते तत्र कोऽलङ्कारः?
7. अलङ्काराणाम् आश्रयः कः?
8. मधुरः रसः कः?
9. सुकवेः भारती केन भाति?
10. सर्वसाधारणक्रियो गुणः कः?
11. श्रुतिदुष्टादयो दोषाः नित्या अनित्या वा?
12. शृङ्गाररसस्य कति भेदाः?
13. सङ्घटनायाः कति भेदाः?
14. अविवक्षितवाच्यध्वनेः द्वौ भेदौ। कौ च तौ?
15. निरहङ्कारशब्दः तत्र कमर्थं बोधयति?
16. शुद्धसङ्कीर्णभेदाभ्यां कस्य द्वैविध्यम्?
17. ध्वनिः रसादीनां केन रूपेण स्वीक्रियते?

18. कटकादिवत् के भवन्ति:?

19. कस्य गुणस्य आधारा: सर्वेऽपि रसा:?

20. क: अलङ्कार: सम्भोगविप्रलम्भयो: ध्वनिप्रकाशक: न भवति?

21. अनुस्वानोपमव्यङ्ग्यस्य कोऽर्थ:?

22. क्रमिकाणां क्रमेण समन्वये सति कोऽलङ्कार:।

23. कीदृशालङ्कारस्य प्राधान्ये गुणीभूतव्यङ्ग्यं भवति?

24. अवमाननम् इत्युक्ते किम्?

25. 'सप्तैता: समिध: श्रिय:' इत्यत्र समिध: केनाभिप्रायेण वर्तते?

<u>खण्ड:–ख</u>

केचन पञ्चप्रश्ना: समाधेया: **अङ्का: - 05 x 08 = 40**

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् पञ्च (05) प्रश्ना: समाधेया:। प्रत्येकम्प्रश्न: प्राय: शतशब्दै: (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. अर्थशक्त्युद्भवध्वने: भेदान् सविस्तरं वर्णयत।

2. सोदाहरणम् ओजगुणं विशदत।

3. गुणीभूतव्यंग्यस्य स्वरूपं प्रतिपाद्य तद्भेदान् स्पष्टयत।

4. 'शृङ्गार एव मधुर: पर: प्रह्लादनो रस:' इत्यस्या: कारिकाया: व्याख्या कार्या।

5. ध्वनिकारदिशा 'अलङ्कृतीनां सर्वासामलङ्कारत्वसाधनम्' इति व्याख्यात।

6. अर्थशक्तिमूलध्वनिं सोदहरणं प्रतिपादयत।

7. प्रबन्धप्रकाशयता-निमित्तानि व्याख्यायत।

8. अतिशयोक्तेरलङ्कारान्तरसङ्कीर्णत्व-प्रकारान् निरूपयत।

<u>खण्ड:–ग</u>

कौचित् द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ **अङ्का: - 02 x 10 = 20**

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्न: प्राय: त्रिशतशब्दै: (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. सङ्करसंसृट्यो: लक्षणं विलिख्य तद्भेदान् विमृशत।

2. ध्वन्यालोकस्य द्वितीयोद्योतस्य विषयवस्तुविवेचनं कुरुत।

© मुक्तस्वाध्यायपीठम्, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय:, नवदेहली, २०२१-२२

3. सङ्घटनास्वरूपं सविस्तरं प्रतिपादयत।

4. ध्वनिकारानुसारेण गुणीभूतव्यङ्ग्यस्वरूपं सोदाहरणं निरूपयत।

❀❀❀

© मुक्तस्वाध्यायपीठम्, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली, २०२१-२२